

צומת הדרורים - חיה הרצברג - שקוף

'צומת הדרורים' נכתב ע"י 'חיה הרצברג' שהשתתפה בסדנאות שקוף.

הספר כולו הוא טיפול בשיטת 'שקוף' כשגיבור הספר 'יוחאי' הוא מטפל בשיטה. ובספר מופיע כמה פעמים תיאור חי של טיפול של יוחאי במטופל, איך הם נכנסים עמוק בנפש וחופרים שם עמוק עמוק בילדות וברגשות.

אשתו של יוחאי 'שושי', באה מבית רגיל, ולכל אורך הספר יש את התמודדות עם המשפחה שלא כ"כ אהבה את חתנם המוזר.

יוחאי שבילדותו היה דחוי מהחברה, קורב ע"י רבו בישיבה ר' שמשון ולימד אותו את רזי הנפש ואיך להקשיב לשני. "הרב שמשון לימד אותי. זה דבר עמוק מאוד, להקשיב לשני ממקום נקי וריק. גם הקב"ה לפני שברא את העולם 'סילק אלוקותו לצדדים', כביכול, ויצר 'חלל פנוי', כך כתוב בספרים." (54). וכן כמה חשוב לחפור בנפש וברגשות "לעולם אל תאמר- 'מה משנה מה עובר עליי', מה משנה מה אני מרגיש', מפני שאין דבר משנה יותר מזה, ר' יוחאי. שים לבך לדבר, תן דעתך." (48) וכמובן את עיקר השיטה - הילד שבך.

בספר נפגשים בעוד שקופניק 'הרב איבגי' רב שמוסר הרצאות וסוחף אחריו בנות חוזרות בתשובה. בעוד שצוות המדרשה לא הסכים עם קו זה, ואפי' התנגד. עם כל זה הסופרת תומכת מאוד בבנות שהלכו להרצאות וגילו דיבורים משיבי נפש. אחת מהבנות נפגשה ובסוף התארכה עם אחד מתלמידיו של הרב איבגי, בן של אדמו"ר חשוב, שהפנה עורף למשפחתו ונהיה שקופניק...

"הרב איבגי אומר את זה תמיד. באו נלווה שמחה מן הגאולה. באו נרקוד כאילו אנחנו שם. את הריקודים של שמחת בית השואבה, את השמחה העצומה של כפרת העוונות, את התחושה העמוקה של התוודות, התנקית, נטהרתי, אני שלם ורצוי. כשאדם מחפש כוח ואין לו, הוא יכול לנסוע קדימה, אל הזמן של 'היינו כחולמים'." (116)

"הוא אמר שעל רוב החטאים שלנו לא נקבל עונש, כי הם בעצמן העונש. למשל, מי שיושב כל ערב ורואה מהדורת חדשות מצולמת עם כל הרע השחור שבעולם, לא יצטרך לקבל עונש על הדיכאון הזה שהלך אותו לישון, כי זה העונש בעצמו" (191)

דובי שלומד פסיכולוגיה, בא ליוחאי והעלה את הטענה, שכל מי שנמצא בשקוף בהתחלה שואל אותה- "חוץ מזה שלא למדת מסודר, אתה גם לא עובד לפי הספר. אתה בטוח שאתה סוגר נכון כל דבר שאתה פותח? כמה מסוכן לגעת בנפש! לא פחות מניתוח בגוף" (229)

תשובה לשאלה אין בדיוק, חוץ מזה שהוא קיבל את הסמכות לטפל בנפשות מר' שמשון, ועל השאלה 'האם אתה יודע לעשות את מה שאתה עושה?' התשובה היא- שרק הוא יכול לשכנע את עצמו שכן.

דובי הביא את יוחאי לקורס של הלימודים הפסיכולוגיים וכמובן שהסוף היה "מותיר אחריו מנחה פעור פה וקבוצה דוממת מאוד" (365) כך בעצם עונה הסופרת על השאלה שהוא לא עובד לפי הספר, שהרי סוף סוף הוא ניצח את האקדמיים בויכוח.

עוד נקודה מעלה הסופרת. עניין התלות "חלמתי שאני בא אליך בוכה, מנסה לספר לך מה קורה ולא מצליח, כי אין לי מילים. ואתה מסתכל עליי בכזאת אכפתיות, אני זוכר את המבט שלך עד עכשיו. אני ממשיך לנסות להסביר ופתאום אני ילד קטן בן שלש, כמו רפי שלי, ואני יושב עליך ואתה מחבק אותי, גם את החיבוק אני זוכר. ברגע הבא אתה מסתכל עליי במבט זר ואומר לי: 'ילד, מה אתה רוצה ממני, אני לא אבא שלך!' ואתה הודף אותי ממך. נפלתי לרצפה והתעוררתי. 'מה הפחיד אותך יותר- החיבוק או הנפילה?' 'החיבוק' 'שרציתי שתחבק אותי... זה הכי זעזע אותי'" (294) כמובן שהתשובה של יוחאי היתה שהוא מבין אותו, אבל זה בסדר גמור.

מתוך מכתב שכתב אחד המטופלים ליוחאי "אתה איש סודי, ואני נותן בך אמון מלא. אתה מלווה אותי לאט, בבטחה, בדרך מבלבלת כל כך. אני תלוי בך כמו תינוק שתלוי באמא, הלב שלי נושא אליך עיניים מלאות ציפייה. שתגיד שאני בסדר, שתחשוב שאני שווה" (424)

והתשובה היא "כל החיים מתאוה הנפש למצב של גמול עלי אמו' אמר ר' שמשון... 'אלה הם השערים שמבעדם אנו באים' אמר ר' שמשון ומילותיו סדורות וברורות, 'לעולם יעוררו בנו בני אדם את הגעגוע, ואת המענה השלם לא נקבל מידם. כל מה שיש כאן בעולם הוא משל עמוק ונפלא מאוד, ר' יוחאי. כל הרגשות שלוחים לנו ממנו יתברך, שנלמד כיצד לירא וכיצד לאהוב, כיצד להתגעגע וכיצד לכאוב, ונכין כלים בנפשנו לקבל את תכלית הטוב." (425)

הטיפול והחפירה ברגשות כל אחד ואחד חייב לעבור "אם לך יש- לכל אדם יש. נכון. אז מה את רוצה להגיד, שכל האנושות צריכה עזרה נפשית? תגידי את, שאלה שושי, 'יש אחד בכל האנושות שאינו צריך עזרה נפשית?'" (350)

הרצון להבריא זה רצון קדוש "לרצות להבריא זה רצון קדוש. לחיות כל יום מחדש את החיים השמחים והגדולים שנבראו בשבילך זה דבר קדוש. להאמין בהשם ממקום אמיתי, גלוי, נקי ומאפשר – זה דבר קדוש. להכיר אותו דרך הכאבים שנרפאו- זה הכי קדוש שיש." (371)

בספר גם מוזכר כמה פעמיים את העניין הדיבור החופשי עם הקב"ה בהתבודדות כאיש אל רעהו. "ריבונו של עולם – מה. ריבונו של עולם למה אתה תוקע אותי? ריבונו של עולם תציל אותי ודי? ריבונו של עולם – מה? מה???" (170) "ריבונו של עולם. אתה רואה אותי? יודע מי אני? רוצה שאספר לך?" (328)

עוד דבר תמוה שכותבת הסופרת "משמים לא מענישים. משמים עוזרים. הפחד מעונש הוא מושג ילדותי שסותר את האמונה והביטחון." (163)